

*Станкевич І.В.,
доктор економічних наук, професор,
завідувачка кафедри менеджменту і маркетингу,
Бессараб В.О.,
здобувач вищої освіти,
Одеська державна академія будівництва та архітектури*

ВИКЛИКИ ТА ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ НЕКОМЕРЦІЙНИМИ ПРОЄКТАМИ У КРИЗОВИХ УМОВАХ: АДАПТАЦІЯ ПІДХОДІВ ДЛЯ ДОСЯГНЕННЯ СТІЙКИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

Вступ. Некомерційні проекти, спрямовані на задоволення соціальних, екологічних або культурних потреб, відіграють важливу роль у розвитку сучасного суспільства. Їхня діяльність часто зосереджена на підтримці найбільш уразливих категорій населення та вирішенні глобальних викликів, таких як екологічна безпека або соціальна справедливість. У контексті кризи — економічної, політичної чи екологічної — ці проекти стикаються з додатковими викликами, що вимагають особливої уваги до управління ресурсами та підходів до реалізації завдань. Важливим є те, що управління такими ініціативами в кризових умовах потребує значної адаптації методів та підходів, аби забезпечити стійкість та ефективність проектів навіть у складних обставинах. Розглянемо основні виклики, з якими стикаються некомерційні проекти під час кризи, та способи адаптації управління для досягнення стійких результатів.

По-перше, одним із найбільших викликів для некомерційних організацій є обмеженість фінансових ресурсів, що загострюється в умовах кризи. Під час таких періодів джерела фінансування, включаючи гранти, пожертвування та інші внески, можуть скоротитися через загальну економічну нестабільність або зміщення пріоритетів спонсорів. Некомерційні проекти часто не генерують прибутку, а тому залежать від зовнішніх ресурсів, і в кризовий час інвестори та спонсори можуть бути менш схильні підтримувати такі ініціативи. Відсутність достатнього фінансування безпосередньо впливає на здатність організацій досягати поставлених цілей та виконувати свої зобов'язання перед бенефіціарами.

Окрім фінансових труднощів, криза спричиняє зміну потреб зацікавлених сторін. Бенефіціари або громади, на які спрямовані проекти, можуть змінювати свої пріоритети в залежності від обставин, що складаються. Наприклад, в умовах пандемії або соціальних потрясінь зростає попит на основні потреби, такі як продукти харчування чи медичні послуги, тоді як інші проекти можуть втрачати актуальність. Це вимагає від керівників проектів гнучкості у підходах до планування та реалізації. Вони повинні бути готовими до адаптації цілей та завдань в залежності від нових умов, оперативно реагувати на зміни потреб зацікавлених сторін і переглядати свої стратегічні пріоритети [1].

Крім того, кризові умови завжди супроводжуються підвищеними ризиками і невизначеністю. Під час кризи зростає кількість зовнішніх ризиків, таких як економічна нестабільність або політична напруженість, які безпосередньо впливають на можливість реалізації проекту. Внутрішні організаційні ризики також зростають, адже через кризові умови можуть виникати проблеми з кадрами, операційними процесами та управлінням ресурсами. В таких умовах важливо вміти ефективно управляти ризиками, що включає оцінку як зовнішніх, так і внутрішніх загроз. Недостатня увага до управління ризиками може призвести до провалу або значного зниження ефективності.

Для подолання цих викликів керівникам некомерційних проектів слід приділяти особливу увагу гнучкому плануванню та адаптації стратегій. Постійний перегляд і корекція планів є важливими для підтримання актуальності проекту в умовах, що швидко змінюються. Це може включати скорочення витрат, перерозподіл ресурсів або зміщення фокусу на більш нагальні потреби. Наприклад, деякі некомерційні організації під час кризи спрямовують свої зусилля на забезпечення базових соціальних послуг, залишаючи довгострокові цілі на другому плані. Гнучке планування дозволяє організаціям швидше реагувати на зміни, адаптуючи свої завдання і підтримуючи зв'язки з бенефіціарами та спонсорами.

Залучення і мотивація волонтерів є важливим ресурсом для некомерційних проектів, особливо у період кризи. Волонтери забезпечують виконання багатьох завдань без значних фінансових витрат, що дозволяє організаціям зосередитися на головних напрямках своєї діяльності. У кризових умовах особливо важливо підтримувати високий рівень мотивації волонтерів, оскільки вони можуть відчувати емоційне та фізичне вигорання через постійну роботу в напружених умовах. Нетрадиційні підходи, такі як організація віртуального навчання, надання психологічної підтримки та підтримка регулярної комунікації з волонтерами, допомагають утримувати їхню зацікавленість і підвищувати ефективність командної роботи.

Комунікація із зацікавленими сторонами, такими як бенефіціари, спонсори та громада, є критично важливою під час кризи. Необхідно забезпечити прозорість у використанні ресурсів та інформувати зацікавлені сторони про всі зміни в проекті. Цифрові інструменти, такі як соціальні мережі, онлайн-конференції та спеціалізовані платформи для спільнот, можуть допомогти підтримувати постійний зв'язок, що дозволяє оперативно реагувати на зміни та залучати додаткову підтримку.

В умовах кризи адаптація до нових ризиків та невизначеності є обов'язковою умовою успішного управління. Це передбачає розробку сценаріїв для різних варіантів розвитку подій, оцінку ризиків та розробку заходів для їхньої мінімізації. Керівники проектів повинні не тільки оцінювати можливі ризики на початку реалізації, але й активно слідкувати за ситуацією протягом усього циклу виконання проекту, щоб мати можливість своєчасно реагувати на будь-які зміни.

Одним із ключових факторів для подолання фінансових труднощів під час кризи є пошук нових джерел фінансування. Це можуть бути краудфандингові кампанії, партнерство з комерційними організаціями або залучення ресурсів через державні та міжнародні програми підтримки. У кризові періоди важливо розширювати традиційні методи фінансування,

оскільки нестабільність ринку може значно обмежити доступ до звичних джерел коштів [2].

Висновок. Управління некомерційними проектами в умовах кризи є багатокомпонентним та складним процесом, який вимагає високого рівня гнучкості, здатності адаптуватися та активно управляти ризиками. Проектні керівники мають бути готовими до постійної зміни пріоритетів, моніторингу нових умов та ефективного управління обмеженими ресурсами. Використання інноваційних підходів до управління та підтримання ефективної комунікації з усіма зацікавленими сторонами є ключовими чинниками, що сприяють успішній реалізації некомерційних проектів навіть у найбільш непередбачуваних і складних ситуаціях.

Список використаних джерел:

1. Асоціація управління проектами (APM). Проектний менеджмент у некомерційних організаціях. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.apm.org.uk/blog/project-management-in-non-profit-organisations/> (дата звернення: 03.10.2024).

2. Project Management Institute. Управління проектами у некомерційному секторі [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.pmi.org/learning/library/project-management-nonprofit-sector-3267> (дата звернення: 08.10.2024).

*Krasniuk Svitlana,
senior lecturer,
Kyiv National University of Technologies and Design*

PECULIARITIES OF MANAGING EDUCATIONAL PROJECTS IN CRISIS CONDITIONS

Management of educational projects in crisis requires adaptation to changing circumstances, quick decision-making and effective use of resources [1]. Crisis